

УДК: 378.147:004.738.5

DOI: <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2025.32.347814>

Лариса Семеновська, м. Полтава
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9881-7307>

ТЬЮТОРСЬКА ТЕХНОЛОГІЯ У ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ: АНТИКРИЗОВИЙ МЕХАНІЗМ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ТА ГУМАНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

У статті теоретично обґрунтовано педагогічні засади реалізації тьюторської технології в архітектурі змішаного навчання. Ця інтеграція концептуалізується як стратегічний антикризовий механізм для нівелювання кумулятивних освітніх втрат та забезпечення резилієнтності української вищої освіти. Здійснено системний аналіз методологічних підходів тьюторства, доведено, що тьютор виступає каталізатором інтринсивної мотивації студентів, зміцнюючи їхню академічну стійкість. Окреслено етичні та методологічні виклики цифровізації, здійснено прогнозування еволюції ролі тьютора як навігатора в системі мікрокваліфікацій для євроінтеграції.

Ключові слова: тьюторська технологія; змішане навчання; освітні втрати; індивідуалізація; мотивація; індивідуальна освітня траєкторія.

Постановка проблеми. Глобальні суспільні трансформації, спричинені військовою агресією та тектонічними технологічними змінами, радикально змінили вищу освіту України. Руйнування інфраструктури, вимушене переміщення учасників освітнього процесу та хронічна невизначеність спрямували освіту до нових, часто гібридних, форматів. В умовах, коли освітні втрати набули кумулятивного ефекту, а інтеграція в європейський освітній простір вимагає інтернаціоналізації педагогічних технологій, постає нагальна потреба у впровадженні адаптивних і людиноцентричних педагогічних технологій. Однією з найбільш релевантних інноваційних моделей є змішане навчання (blended learning). Як слушно зазначають провідні дослідники, ця модель є органічним синтезом очної взаємодії та опосередкованого, технологічно-детермінованого дистанційного середовища, що забезпечує «оптимальну комбінацію соціального спілкування та технологічної гнучкості» (Graham, 2006, с. 5). У контексті воєнних викликів змішане навчання

з використанням тьюторської технології є дієвим засобом організації навчального процесу та подолання освітніх втрат. Тьюторство як технологія індивідуалізованого супроводу органічно доповнює змішану модель, забезпечуючи персоніфіковану підтримку в умовах інформаційного перевантаження та емоційної нестабільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема тьюторської технології в умовах змішаного навчання студіювалася низкою вітчизняних та зарубіжних учених. Аналіз літератури дає підстави виокремити чотири ключові напрями висвітлення проблеми. По-перше, виділяється напрям освітньої резилієнтності та компенсаторного потенціалу. Дослідження, зокрема S. Allen, C. Graham, D. Ure (2006), Т. Ковальової і Т. Лукіної (2009) та ін., розглядають тьюторство як антикризовий компенсаторний механізм, мета якого – точкова корекція дидактичних і психоемоційних втрат, спричинених зовнішніми травматичними чинниками. По-друге, актуальним є психолого-педагогічний дискурс та внутрішня мотивація. Цей напрям досліджує вплив тьюторства на суб'єктність: у працях А. Бойко, Н. Дем'яненко (2018), Т. Швець (2023) та ін. доведено, що суб'єкт-суб'єктна взаємодія є мотиваційною інтервенцією, яка відновлює у студента відчуття контролю, задовольняючи його базові потреби в автономії та компетентності. По-третє, важливе місце займає етичний вимір і гуманізація освіти. Такі дослідження акцентують на морально-етичній функції тьютора та принципах «Етики Турботи» (Ethics of Care), запропонованих К. Gilligan (1982), згідно з якими тьютор зобов'язаний забезпечувати конфіденційність і психологічну безпеку. По-четверте, вивчається технологічна еволюція ролі тьютора. Цей напрям досліджує вплив штучного інтелекту (далі – ШІ) та навчальної аналітики (R. Baker, G. Siemens, 2012; В. Кухаренко, 2016 та ін.). Таким чином, у вітчизняних і зарубіжних дослідженнях тьюторство позиціонується як багатовимірний механізм, що ефективно поєднує технологічну індивідуалізацію з морально-етичною гуманізацією освітнього простору.

Мета статті – теоретично обґрунтувати педагогічні засади реалізації тьюторської технології в умовах змішаного навчання як провідного засобу організації навчального процесу, спрямованого на подолання освітніх втрат і забезпечення стійкості системи вищої освіти.

Методи дослідження. Фундаментом студіювання проблеми стали теоретичні методи аналізу. Зокрема, порівняльний і системний аналіз дозволили простежити еволюцію феномену тьюторства – від класичних традицій до сучасних кризових і цифрових контекстів – і систематизувати його навколо чотирьох ключових вимірів (гуманістичного, технологічного, компенсаторного та антикризово-резилієнтного). Методи синтезу та узагальнення забезпечили інтеграцію розрізнених наукових ідей (індивідуалізація, мотиваційні теорії, етичні концепції тощо) для формування цілісної картини функціонування тьюторської технології через чотири взаємопов'язані виміри (цифровий, методичний, психолого-емоційний та організаційно-педагогічний). Систематизація та класифікація використовувалися для структурування засобів, функцій і наукових підходів. Окрім того, застосовувалися методи прогнозування та наукового судження.

Виклад основного матеріалу. Феномен тьюторства має багаті традиції, що сягають XIV століття і пов'язаний із традиціями Оксфордського та Кембриджського університетів, де тьютор (від лат. «tutor» – «спостерігаю», «піклуюся», «захищаю») був не лише наставником, а й фактичним «адвокатом студента» (Дем'яненко, 2006, с. 72). Історично його функції були переважно виховними, поступово набуваючи освітнього пріоритету, а сьогодні знову повертаються до виховних і соціальних аспектів.

Комплексний аналіз проблеми дозволяє систематизувати підходи до тьюторства навколо чотирьох ключових вимірів:

1. Гуманістично-персоналістичний вимір (тьюторство як засіб створення суб'єкт-суб'єктної взаємодії). Цей підхід протистоїть «дегуманізації освіти» та освіті, що не забезпечує головного – самовизначення особистості. Тьютор створює суб'єкт-суб'єктну, морально-естетичну взаємодію (Дем'яненко, 2006), що є умовою тьюторської технології. Тьютор є педагогом-наставником, який «піклується про індивідуальне формування певного студента, про окремі, лише йому притаманні засоби навчання і виховання» (Костіна, Рибалкіна, 2007, с. 7-9). Тьютор «працює не лише з освітнім складником, супроводжуючи індивідуальну освітню траєкторію учня, а також є тією особою, що опікується моральним

становленням особистості, розвитком її соціально-особистісних компетентностей» (Швець, 2023, с. 129).

2. Технологічно-індивідуалізуючий вимір (тьюторство як засіб створення індивідуальної освітньої траєкторії). Найбільш поширеним підходом є розуміння тьюторства як технології індивідуалізації освіти (Дем'яненко, 2018), що передбачає створення реальних умов для управління суб'єктом своєю власною індивідуальною освітньою траєкторією. Тьютор надає допомогу в розробці індивідуальної освітньої парадигми та забезпечує успішність індивідуальних професійних спроб.

3. Компенсаторний вимір (тьюторство як засіб вирівнювання та подолання освітніх втрат). Цей підхід фокусується на «ліквідації чи компенсації факторів, що заважають навчанню» (Ковальова, Лукіна, 2009, с. 15–19). Його практичний намір полягає у використанні тьютора на етапі «вирівнювання» знань студентів, що є критично необхідним в умовах освітніх втрат. Це включає корекцію засобів взаємодії та визначення ідеалів (Бойко, Дем'яненко, 2018).

4. Антикризиво-резилієнтний вимір (тьюторство як засіб забезпечення освітньої стійкості). Тьюторство є засобом інтернаціоналізації та піднесення якості освіти в умовах глобальних викликів. В. Кухаренко (2016) переконаний, що «функція тьютора у дистанційному та змішаному навчанні є центральною для мінімізації труднощів дистанційних студентів та забезпечення належної адаптації до динамічної конфігурації освітнього процесу» (с. 72). Тьютор – це посередник між загальнокультурним та індивідуальним, особистісним та корпоративним, який об'єднує не лише навчання, а й формування системи цінностей та способу життя, слугуючи зразком професійної досконалості (Дем'яненко, 2018).

Проведене дослідження свідчить, що змішане навчання є ідеальним полем для реалізації тьюторської технології, оскільки їхній дидактичний фундамент є спільним. Тьюторська технологія посилює дидактичні функції змішаного навчання та доводить свою значущість через низку дидактичних актуалітетів, як-от:

1. Індивідуалізація та індивідуальна освітня траєкторія. Тьюторство забезпечує індивідуалізацію навчання, надаючи здобувачам освіти більшої автономії. Тьютор – це той, хто

контролює виконання індивідуальної освітньої траєкторії, допомагаючи студенту самостійно працювати над певними завданнями, відповідати на запитання та одержувати необхідні поради (Лукіна, 2008). Це ключовий механізм для адресної ліквідації освітніх втрат.

2. Фасилітація навчання. Тьюторська взаємодія стимулює мотиваційно-ціннісний аспект і формує потребу в самостійній пізнавальній активності. Тьютор включає студентів у різні види самостійної роботи – проєктну, дослідницьку, організаційну, що сприяють критичному розумінню ними своїх досягнень, рефлексії та саморуку (Дем'яненко, 2018).

3. Гуманізація та відкритий простір. Тьюторство гуманізує навчально-виховний процес, «забезпечуючи відкритий освітній простір» (Рибалкіна, 2007, с. 331). Ідеал цього простору полягає у виборі викладача, закладу, методів. Важливо, що цей простір сприяє набуттю особистістю досвіду самовизначення. Тьютор стає найближчим радником студента у виборі лекцій, складанні плану навчальної роботи та підготовці до іспитів, що реалізує принцип відкритості сучасної вищої освіти.

4. Діагностика та контроль в умовах цифровізації. Тьютор, використовуючи інструменти навчальної аналітики LMS-систем, здійснює детальний моніторинг індивідуального прогресу, виявляє прогалини (освітні втрати) і забезпечує оперативне коригування дидактичних стратегій.

Ефективна реалізація тьюторської технології в архітектурі змішаного навчання імперативно вимагає застосування комплексу засобів, які охоплюють чотири взаємопов'язані сфери: цифрову (ІКТ) – роль тьютора зводиться до контролю й діагностики автономної роботи студента (LMS-платформи, електронні портфоліо та інструменти навчальної аналітики); методичну – тьютор виконує функцію керівництва самостійною роботою, проєктуючи індивідуальну траєкторію та стимулюючи рефлексивність (індивідуальні освітні маршрути (ІОМ), рефлексивні щоденники та індивідуальні тьюторські завдання); психолого-емоційну – основна функція тьютора полягає у підтримці мотиваційно-ціннісного аспекту, зокрема подолання тривожності та формування системи цінностей (коуч-сесії, техніки активного

слухання та онлайн-групи підтримки); організаційно-педагогічну – ключова функція тьютора полягає у гуманізації навчального процесу, забезпеченні цілісності курсу та фасилітації колаборації (суб'єкт-суб'єктні консультації та співтворчість у виборі завдань).

Таким чином, тьюторська технологія в змішаному навчанні функціонує як система, де цифрова діагностика доповнюється методичною індивідуалізацією, психологічною підтримкою та гуманістичною організацією, забезпечуючи цілісний та ефективний супровід здобувача освіти.

В умовах хронічного психоемоційного стресу та технологічно опосередкованого змішаного навчального середовища критичної гостроти набуває проблема забезпечення академічної стійкості (резиліентності) та інтринсивної (внутрішньої) мотивації студентів. У цій динамічній архітектоніці тьюторська технологія функціонує як потужний мотиваційний каталізатор, активно імплементуючи ключові принципи теорії самодетермінації (SDT), яка є фундаментальною для розуміння автономного розвитку особистості.

Ефективність тьюторської позиції у форматі змішаного навчання визначається її спроможністю комплексно задовольняти три фундаментальні психологічні потреби здобувача освіти: автономію (через фасилітацію вибору в індивідуальних освітніх траєкторіях), компетентність (через своєчасний, конструктивний зворотний зв'язок) та спорідненість/приналежність (через створення педагогічної морально-етичної взаємодії). За таких умов тьютор еволюціонує від контролера до фасилітатора суб'єктності, що критично підсилює відчуття самоконтролю та значущості студента.

Доцільно також зауважити, що окремого осмислення вимагає етичний імператив тьюторства. У суб'єкт-суб'єктних відносинах, які розгортаються на цифрових платформах, зростає відповідальність тьютора за дотримання високих етичних стандартів, що безпосередньо впливає на формування ціннісно-нормативної бази студента. Згідно з концепцією «Етики Турботи» (*Ethics of Care*) (Gilligan, 1982), тьюторство є не лише академічним супроводом, а й реалізацією педагогічної турботи, що інтегрує емоційну підтримку та емпатію.

У контексті цифровізації, що є основою змішаного навчання, етичні виклики посилюються. Використання даних,

отриманих через навчальну аналітику (*Learning Analytics*) (Siemens & Baker, 2012), повинно мати виключно діагностичний характер. Етичний кодекс тьютора вимагає абсолютної прозорості та гарантії конфіденційності цих даних, що є необхідною умовою для формування психологічної безпеки та відкритого обговорення освітніх труднощів. Тьютор має трансформувати аналітичні дані на дієвий інструмент саморозвитку, а не лише контролю.

Таким чином, тьюторський діалог виходить за межі традиційної консультації, перетворюючись на мотиваційну інтервенцію, що здійснює ціннісний зсув від екзогенної (зовнішньої) до ендогенної/ інтринсивної (внутрішньої) мотивації. Це системно зміцнює академічну стійкість і формує цілісну особистісну суб'єктність здобувача освіти, підтверджуючи визрівання тьюторства як ключової парадигми індивідуалізованого навчання-консультаування (Дем'яненко, 2006).

Варто також вказати на те, що перспективи розвитку тьюторства тісно пов'язані з інтелектуально-аналітичним етапом змішаного навчання. Так, учені підкреслюють, що майбутнє тьюторства буде детерміноване інтеграцією ШІ. ШІ-системи можуть взяти на себе значну частину рутинних функцій цифрового виміру навчання: автоматичну діагностику знань, моніторинг LMS та генерацію персоналізованих тренувальних завдань. Тьютор-людина при цьому не зникає, а змінює фокус, зосереджуючись на людиноцентричній фасилітації та емоційному супроводі (New, 2021). Тьютор майбутнього – це стратегічний ментор і коуч, який керує складними освітніми траєкторіями.

Інтеграція вищої освіти України до Європейського освітнього простору детермінує необхідність радикальної гнучкості освітніх шляхів, ключовим елементом якої є система мікрокваліфікацій (*micro-credentials*) (Рекомендація Ради, 2022). У цій парадигмі індивідуальна освітня траєкторія студента трансформується з лінійного плану на динамічне портфоліо – конгломерат базових академічних знань і короткострокових, цільових, ринково-орієнтованих кваліфікацій. У цьому контексті роль тьютора набуває стратегічної ваги, перетворюючись на «навігатора кар'єрних шляхів». Його функція стає критичною для фасилітації усвідомленого вибору та валідації здобувачем освіти цих мікрокваліфікацій. Тьютор забезпечує системну відповідність обраних освітніх

елементів довгостроковим кар'єрним цілям студента та актуальним вимогам глобального ринку праці. Фактично тьютор виступає як архітектор компетенцій, допомагаючи здобувачеві освіти «конструювати» унікальний і конкурентоспроможний професійний профіль із різноманітних, сертифікованих освітніх модулів.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави для концептуалізації тьюторської технології як ключової ціннісно-стратегічної парадигми, інтегрованої в модель змішаного навчання. Ця технологія є життєво необхідним антикризовим механізмом для забезпечення резилієнтності української вищої освіти в умовах глобальних трансформацій. Ключова цінність тьюторства полягає у його здатності забезпечити справжню індивідуалізацію навчання через розробку та супровід індивідуальних освітніх траєкторій, функціонуючи як персоніфікований компенсаторний механізм. Завдяки використанню цифрової аналітики, тьютор здійснює точкове усунення освітніх прогалин, дозволяючи здобувачеві освіти набути активної суб'єктності, що є необхідною умовою для подолання кумулятивного ефекту академічних втрат. Водночас тьюторство виконує найважливішу гуманістичну місію, реалізуючи суб'єкт-суб'єктні, морально-етичні взаємини та принципи Етики Турботи. Ця взаємодія слугує потужною мотиваційною інтервенцією, зміщуючи фокус на інтринсивну мотивацію та зміцнюючи психоемоційну стійкість, а також академічну резилієнтність студентів. Прогностичний аналіз свідчить про еволюцію ролі тьютора в майбутньому, де ШІ візьме на себе рутинні функції діагностики, звільняючи людського тьютора для стратегічного менторства, ціннісного коучингу та навігації студента у формуванні конкурентоспроможного профілю компетенцій через систему мікрокваліфікацій. Таким чином, тьюторська технологія перетворюється на інтегральний чинник, що забезпечує баланс між діджиталізацією та гуманізацією, гарантуючи гнучкість і безперервність освітнього процесу перед будь-якими зовнішніми викликами.

Перспективи подальших досліджень у сфері тьюторської технології в умовах змішаного навчання мають сфокусуватися на емпіричній валідації теоретичних моделей. Критично важливим є розгортання лонгітюдних досліджень для кількісної оцінки компенсаторної функції тьютора у мінімізації освітніх втрат, зокрема серед внутрішньо переміщених здобувачів освіти.

Необхідно поглибити психолого-педагогічний аналіз, встановивши кореляційні зв'язки між морально-етичною взаємодією та динамікою академічної резилієнтності студентів в умовах кризового стресу. Стратегічний вектор досліджень – методологічне забезпечення інтеграції ШІ у функціонал тьютора: від розробки етичних регуляторів застосування навчальної аналітики до визначення оптимальної синергії між автоматизованою діагностикою та людиноцентричною фасилітацією.

Список використаної літератури

- Бойко, А. М., Дем'яненко, Н. М. (2018). Тьюторство як модель партнерських відносин викладач-студент. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Педагогіка та психологія*, 1 (7), 18-22.
- Дем'яненко, Н. М. (2018). Тьюторство як професія та інструмент індивідуального супроводу в освіті. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Історико-педагогічні студії*, 11/12, 5-11.
- Дем'яненко, Н. М. (2006). Система тьюторства: актуалізація ретродосвіду Великої Британії. *Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Педагогічні науки*, 6, 72-75.
- Ковальова, Т. М., Лукіна, Т. О. (2009). *Тьюторський супровід в освіті*. Київ: Логос.
- Костіна, Н. А., Рибалкіна, Н. В. (2007). *Тьюторська позиція у вищій школі*. Київ: Логос.
- Кухаренко, В. М. (2016). *Теорія та практика змішаного навчання*. Львів: Видавництво Львівського національного університету імені Івана Франка.
- Лукіна, Т. О. (2008). Тьютор. В кн. Кремень, В. Г. (Гол. ред.). *Енциклопедія освіти* (с. 924). Київ: Юрінком Інтер.
- Рибалкіна, Н. В. (2007). *Відкрита освіта і сучасні тьюторські практики*. Київ: ВД "Стилос".
- Рекомендація Ради від 16 червня 2022 року щодо європейського підходу до мікрокваліфікацій для навчання протягом життя та працевлаштування. (2022). *Офіційний вісник Європейського Союзу. Серія C*, 243, 10-19. Взято з https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2022.243.01.0010.01.ENG&toc=OJ:C:2022:243:TOC
- Семеновська, Л. (2014). Методичні аспекти реалізації тьюторського супроводу вивчення педагогічних дисциплін. *Естетика і етика педагогічної дії*, 8, 121-133. Взято з <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/4492>.
- Швець, Т. (2023). Тьюторські технології розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти*, 4, 128-133. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2023-4.19>
- Gilligan, C. (1982). *In a Different Voice: Psychological Theory and Women's Development*. Harvard: University Press.
- Graham, C. R., Allen, S., & Ure, D. (2006). Blended learning environments: A review of the research literature. In Moore, M. G. (Ed.), *Handbook of distance education* (pp. 3-21). Lawrence Erlbaum Associates.
- Hew, K. F. (2021). Promoting student self-regulation in online learning environments: The role of scaffolding and artificial intelligence in digital learning. *Education Technology Research and Development*, 69, 1373-1400.
- Siemens, G., & Baker, R. (2012). Learning Analytics and Educational Data Mining: The Emergence of a Discipline. *American Behavioral Scientist*, 56 (7), 899-908.

Larysa Semenovska

TUTORING TECHNOLOGY IN BLENDED LEARNING: AN ANTI-CRISIS MECHANISM FOR INDIVIDUALIZATION AND HUMANIZATION OF HIGHER EDUCATION UNDER GLOBAL CHALLENGES

This article theoretically substantiates the pedagogical foundations for implementing Tutoring Technology within a Blended Learning framework. This synergy is conceptualized as a strategic anti-crisis mechanism vital for mitigating cumulative educational losses and ensuring the resilience and quality of Ukrainian higher education amidst ongoing challenges. The research provides a systemic analysis of tutoring's multifaceted methodological approaches – including the humanistic, compensatory, and resilience dimensions – and argues that this integration facilitates deep individualization through the design and supervision of Individual Educational Trajectories (IETs). The compensatory function of the tutor is critical, utilizing learning analytics via LMS platforms to provide pinpoint diagnosis and correction of knowledge gaps caused by external factors. Furthermore, tutoring fulfills a crucial humanistic mission. By implementing subject-subject, morally-ethical interactions (resounding with the principles of the Ethics of Care), the tutor acts as a powerful catalyst for intrinsic motivation. This directly enhances students' psycho-emotional stability and academic resilience by satisfying their psychological needs for autonomy and competence (based on Self-Determination Theory). The tutor's dialogue is framed as a decisive motivational intervention.

Prognostic analysis anticipates the evolution of the tutor's role. Artificial Intelligence (AI) will assume routine diagnostic tasks, liberating the human tutor for higher functions, specifically strategic mentorship, values-based coaching, and navigation. In the context of European integration, the tutor will play a key role in helping students create unique competency profiles through the system of micro-credentials. Tutoring Technology is confirmed as an integrating factor that ensures a balance between digitalization and humanization, guaranteeing the flexibility and continuity of the educational process.

Keywords: tutoring technology; blended learning; educational losses; individualization; motivation; individual educational trajectory.

References

- Boiko, A. M., & Demianenko, N. M. (2018). Tiutorstvo yak model partnerskykh vidnosyn vykladach-student [Tutoring as a model of partnership relations between a lecturer and a student]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnogo universytetu. Pedagogika ta psykholohiia [Scientific Herald of Mukachevo State University. Pedagogy and Psychology]*, 1 (7), 18-22 [in Ukrainian].
- Rekomendatsiia Rady vid 16 chervnia 2022 roku shchodo yevropeiskoho pidkhotu do mikrokvalifikatsii dlia navchannia protiahom zhyttia ta pratsevlashtuvannia [Council Recommendation of 16 June 2022 on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability]. (2022). *Ofitsiyni visnyk Yevropeiskoho Soiuzu. Serii S [Official Journal of the European Union. C]*, 243, 10-19. Retrieved from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2022.243.01.0010.01.ENG&toc=OJ:C:2022:243:TOC.
- Demianenko, N. M. (2006). Systema tiutorstva: aktualizatsiia retrodosvidu Velykoi Brytanii [The tutoring system: actualization of the retro-experience of Great Britain]. *Zbirnyk naukovykh prats Poltavskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni V. H. Korolenka. Pedahohichni nauky [Scientific Works Collection of V. G. Korolenko Poltava State Pedagogical University. Pedagogical Sciences]*, 6, 72-75 [in Ukrainian].
- Demianenko, N. M. (2018). Tiutorstvo yak profesiia ta instrument indyvidualnoho suprovodu v osviti [Tutoring as a profession and a tool for individual support in education]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Istoryko-pedahohichni studii*

- [*Scientific Journal of Drahomanov National Pedagogical University. Historical and Pedagogical Studies*], 11/12, 5-11 [in Ukrainian].
- Gilligan, C. (1982). *In a different voice: Psychological theory and women's development*. Harvard University Press.
- Graham, C. R., Allen, S., & Ure, D. (2006). Blended learning environments: A review of the research literature. In Moore, M. G. (Ed.), *Handbook of distance education* (pp. 3-21). Lawrence Erlbaum Associates.
- Hew, K. F. (2021). Promoting student self-regulation in online learning environments: The role of scaffolding and artificial intelligence in digital learning. *Education Technology Research and Development*, 69 (4), 1373-1400.
- Kostina, N. A., & Rybalkina, N. V. (2007). *Tiutorska pozytsiia u vyshchii shkoli [Tutor's position in higher education]*. Kyiv: Logos [in Ukrainian].
- Kovaliova, T. M., & Lukina, T. O. (2009). *Tiutorskyi suprovid v osviti [Tutoring support in education]*. Kyiv: Logos [in Ukrainian].
- Kukhareenko, V. M. (2016). *Teoriia ta praktyka zmishanoho navchannia [Theory and practice of blended learning]*. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoho natsionalnogo universytetu imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
- Lukina, T. O. (2008). Tiutor [Tutor]. In Kremen, V. H. (Ed.), *Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of education]* (p. 924). Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
- Rybalkina, N. V. (2007). *Vidkryta osvita i suchasni tiutorski praktyky [Open education and modern tutoring practices]*. Kyiv: VD "Stylos" [in Ukrainian].
- Semenovska, L. (2014). Metodichni aspekty realizatsii tiutorskoho suprovodu vyvchennia pedahohichnykh dystsyplin [Methodical aspects of implementing tutor support for the study of pedagogical disciplines]. *Estetyka i etyka pedahohichnoi dii [Aesthetics and Ethics of Pedagogical Action]*, 8, 121-133. Retrieved from <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/4492> [in Ukrainian].
- Shvets, T. (2023). Tiutorski tekhnologii rozvytku sotsialno-osobystisnykh kompetentnostei uchniv starshykh klasiv [Tutor technologies for the development of social and personal competencies of high school students]. *Naukovyi visnyk Vinnytskoi akademii bezperervnoi osvity [Scientific Bulletin of Vinnytsia Academy of Continuing Education]*, 4, 128-133. <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2023-4.19> [in Ukrainian].
- Siemens, G., & Baker, R. (2012). Learning Analytics and Educational Data Mining: The Emergence of a Discipline. *American Behavioral Scientist*, 56 (7), 899-908.

Одержано 04.09.2025 р. Рекомендовано до друку 06.10.2025 р. Оприлюднено 25.12.2025 р.
